

Etické právní a vztahové aspekty při rozhodování se k vyšetření otcovství

Jiří Čalkovský

Každý z rodičů si občas položí otázku: „Po kom to dítě je?!“ A při této příležitosti zejména muži, protože v tomto jsou od přírody ješitnější, si mohou připustit i otázku, zda to jeho dítě je opravdu jeho.

Nedávno mě při jízdě po dálnici zaujal billboard nabízející vyšetření otcovství s vyzývavou otázkou: „Jste skutečným otcem?“ Pousmál jsem se, ale současně jsem si uvědomil, že v době technik asistovaných reprodukcí již není pravdou „Matka jistá a otec nejistý“. Takže proč nemít konečně plné právo i možnosti k informaci.

A co se týká mužů, partnerky nám skutečně nemusejí sdělit pravdu a někdy se skutečnou pravdu v této věci muži ani nedozví. Ale budiž toto i útěchou, protože některé statistiky uvádí, že dokonce 8-10% otcovství neodpovídá otcovství biologickému.

Jak již bylo uvedeno nemalou měrou tomu napomáhají možnosti asistované reprodukce s využitím dárcovství, ale jsou tu i okolnosti společenské se sousedskými vztahy nevyjímaje. Žadatelé o stanovení otcovství jsou však také ženy a to téměř z 50%. Většinou se jedná o ženy, které po navázání vztahu s novým partnerem řeší takto jeho závazky z minulého vztahu.

Každý z rodičů si občas položí otázku: „Po kom to dítě je?!“ A při této příležitosti zejména muži, protože v tomto jsou od přírody ješitnější, si mohou připustit i otázku, zda to jeho dítě je opravdu jeho.

Tato odpověď se dá dnes získat docela snadno, sice finančně nákladně, za to však téměř se 100% jistotou.

Firma GENERI BIOTECH z Hradce Králové nabízí naprosto přesné testy analýzou DNA, ale současně svým potenciálním klientům sděluje: „... Pokud se však spor o otcovství bude řešit u soudu, klient ví dopředu, jaké jsou výsledky DNA testů a může podle nich dále řídit svůj postup. V mnoha případech znalost výsledků může zabránit soudnímu projednávání a zbytečným výlohám. I když třeba nehrozí tak závažné vyústění, jako je soudní projednávání, platí zde naše motto: „dáme Vám jistotu...“.

A tady jsem znejistil a proto si uveďme základní myšlenku této úvahy a tohoto sdělení:

Požadavek o vyšetření otcovství je velice vážné rozhodnutí, jehož důsledky si žadatel zpočátku pod vlivem emocí ani neuvědomí a s tímto je nutné počítat. Jak na tuto informaci bude žadatel reagovat a jaké důsledky tyto informace jemu a jeho rodině přinesou do vzájemných partnerských a rodinných vztahů v tuto chvíli myslí jen málokdo.

Možnost stanovení otcovství je bezesporu služba velice záslužná a o tom snad nikdo nepochybuje. Zamysleme se ale nad tímto i z jiného pohledu a zkusme si sami odpovědět na otázky:

Přinese tato jistota opravdu jistotu i do manželství, rodiny? Jakou cenu má tato jistota z pohledu života rodiny? Jaké následky to přinese dětem? Přinese odpověď na otázku otcovství skutečně klid?

Jistě uznáte, že se na takové otázky je třeba odpovídat dle individuálních situací a nedá se odpovědět obecně. Nemusím zdůrazňovat, že hodně v tomto může pomoci manželské poradenství s podrobným rozбором konkrétní situace, i když nakonec konečné rozhodnutí musí udělat sám tazatel nebo tazatelka. Výhodou je, že v manželských poradnách je tým odborníků včetně právníka, kteří mohou erudovaně poradit po stránce vztahové i právní.

Jak složitá a hraniční situace může nastat je ukázáno na následném příkladu:

Do ordinace vstoupili 32letý svobodný úředník středoškolák s 29letou vdanou partnerkou, ženou v domácnosti s VS vzděláním držice v náruči osmiměsíční dvojčata z manželství ženy. Oba požadují ověření potenciálního biologického otce dvojčat. Mají spolu již jednoho 2 a 1/2ročního chlapečka a to za manželství ženy s jiným mužem, jež je matričně veden jako otec. Žena nyní uvažuje o rozvodu a její rozhodování by ulehčilo, kdyby věděla, kdo je otcem nyní osmiměsíčních chlapců - dvojčat. Muž i žena jsou dobře informováni o omezené možnosti popření otcovství do 6 měsíců po porodu a jsou si také vědomi jediné možnosti, jak získat děti do výchovy matky, tj. dohodou s manželem. Biologické otcovství manželovi odpírají na základě vyšetření na jiném pracovišti zatím jen na základě krevních skupin, kdy manžel matky dítěte byl údajně těmito testy vyloučen. Sdělují, že když se i otcovství dvojčat potvrdí vůči mimomanželskému (EM) partnerovi matky pozitivně, pak jsou klienti rozhodnutí, že matka dětí požádá o rozvod a o svěřeni dětí do své výchovy. Po rozvodu současného manželství si chce vzít svého nynějšího EM partnera, domnělého otce svých dětí a oba chtějí vychovávat děti společně. Oběma je známo riziko, že může nastat situace, že ženě děti do výchovy nemusí být svěřeny...

S oběma byl proveden rozbor partnerských vztahových a sexuálních situací, i situací sociálních individuálně i společně. Byly vedeny úvahy o motivacích k vyšetření otcovství a rozbor možných důsledků po zjištění objektivní situace ohledně biologického otcovství. S oběma byl konzultován modelový rozbor sociální a vztahové situace klientů v případě jejich sňatku s ohledem na možné alternativy vývoje situace. Při konzultacích byly zohledňovány zájmy dětí, a vzhledem k zakázce klientů byly rozebrány možné alternativy, včetně situace, že by každé z dvojvaječných dvojčat mohlo mít i jiného otce a jaká by mohla být rozhodnutí a tím i důsledky pro děti.

Zajímavé je vnímání vztahů ženy k oběma mužům a její podvědomé manipulace s dětmi: S mimomanželským partnerem se znají téměř 9 let, tj. ještě za svobodna, milovala ho, ale připadal jí pro rodinný život nezralý,“. Nynější manžel jí dával vše, co si představovala pro rodinný život, brala ho rok před ukončením vysoké školy a již v prvních měsících manželství si uvědomila, že zřejmě

„nastoupila do vedlejšího vlaku.“ To co dříve na manželovi obdivovala, tj. úspěšného podnikatele, který by ji tímto mohl zabezpečit dosavadní představy o rodinném životě, to se brzy začalo projevovat z jiného zorného pole negativně. Když se vrátil ze zahraničí bývalý partner pocítila náhlé vzplanutí, které propuklo v opětný i sexuální vztah a protože styky byly nechráněné a časté, brzy následovalo početí. Početí se nebránila, šlo to tak nějak samo, kdy měla současně pohlavní styky i s manželem. Byla rozhodnuta od manžela odejít přičemž manželovi sdělila, že dle krevních skupin je jako biologický otec (prvního) dítěte vyloučen. Ten situaci přijal velice klidně s dotazem, co s tím oba budou dělat a dokonce situaci i manželku zvládnul tak dobře, že se domluvili, že dítě vychovají společně a ani neprojevil sebemenší nevěli proti označení za otce. Žena manželovi slíbila, že mimomanželský vztah ukončí. To se však nestalo a následovalo další početí, nyní osmiměsíčních dvojčátek, které manžel náležitě oslavil a o kterých je dosud přesvědčen, že je jejich biologickým otcem. Při rozboru manželské vztahové a sexuální situace se žena o svém manželovi vyjadřovala velmi pěkně. Pěkný byt i dobré finanční zázemí, dobrý vztah k dětem. Kromě obecného sdělení, že si s manželem nerozumí a že manžel bývá často služebně vzdálen a ona pak bývá často sama doma, proti manželovi neuviedla nic negativního, o čem by uvažovala, že uvede ve své žádosti o rozvod. Matce dvojčat bylo při konzultacích doporučeno zamyslet se, zda žádanými testy otcovství sama sebe nemanipuluje do řešení, pro které sama možná dosud není jednoznačně rozhodnuta. V úvahu byla vzata i možnost, že se situace může vymknout mimo očekávání i tím, že nakonec zůstane s dětmi sama bez manžela i bez partnera a s ohledem na nároky dvojčat možná i bez zaměstnání, nebo může zůstat zcela sama s EM partnerem. Může také zůstat zcela sama. Bez dětí, bez manžela i bez EM.

Následně si matka vzala čas na rozmyšlenou s konstatováním, že sdílí názor lékaře, že když už je jasně rozhodnuta pro vyšetření otcovství, že by bylo nejlépe, kdyby vyšetření otcovství iniciovala sama a dle výsledků se i sama rozhodla, jak situaci bude dále řešit a dle toho se i sama rozhodla zda a jak výsledky sdělí EM partnerovi a eventuálně i manželovi. Manžela do situace zatím zasvěcovat nehodlá. Za těchto podmínek se po 2 měsících dostavila do ordinace s dvojčaty i s EM partnerem a byly provedeny stěry z bukalní sliznice dvojčatům, matce i souhlasícímu EM partnerovi. Dodané výsledky testů vyloučily jako otce EM partnera. Klientka byla tímto sdělením zaskočena, takový závěr vůbec nečekala. Sdělila, že asi zůstane s dětmi u svého manžela. Přislíbila, že dá o sobě vědět, ale ani po půl roku se dosud neozvala.

Odpovězme si sami:

NE, KVALITĚ, PŘEDVÍVÁMÍ SE NE PRAKTIČNĚ, MÁM, NE, PŘEČI, ŽE NE!

1) ...???

2) Je legální, nebo přinejmenším je etické, nechá-li si jeden z rodičů na děti vyšetřit paternitu bez vědomí druhého.

3) Je etické jednat v ordinaci s mužem o jeho otcovství k dětem z jiného manželství? Myslí na toto zákon?

4) ...???

A první i poslední otázka je s odpovědí.

Ani tento případ nevylučuje otcovství!

Žádný pozitiv a negativ, ale vaše děti!